

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH

*Andijon viloyati Shahrixon tumani
4 -son texnikumi maxsus fan o'qituvchisi
Xakimova Guljahon Abduvoit qizi*

***Annotatsiya:** Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik texnologiyalarni qo'llashning nazariy asoslari, amaliy ahamiyati va samaradorligi yoritilgan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida bolalarning intellektual, ijtimoiy-emotsional va ijodiy rivojlanishini ta'minlash masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hamda innovatsion yondashuvlarning maktabgacha ta'lim jarayonidagi o'rni ko'rsatib berilgan. Pedagogik texnologiyalarni to'g'ri tanlash va samarali qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish mumkinligi ilmiy asoslangan.*

***Kalit so'zlar:** maktabgacha ta'lim, pedagogik texnologiya, interfaol metodlar, innovatsion yondashuv, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, rivojlantiruvchi ta'lim, tarbiya jarayoni.*

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimida tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, maktabgacha ta'lim sohasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Chunki aynan maktabgacha yosh davri bolaning shaxs sifatida shakllanishida muhim bosqich hisoblanadi. Shu bois maktabgacha ta'lim tashkilotlarida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash dolzarb masalalardan biridir.

Pedagogik texnologiya – bu ta'lim jarayonini oldindan loyihalash, aniq maqsad asosida tashkil etish va natijani kafolatlashga qaratilgan tizimli yondashuvdir. Bu borada V.P. Bespalko pedagogik texnologiyani “amaliyotda qo'llash mumkin bo'lgan aniq pedagogik tizim loyihasi” sifatida ta'riflagan.

Shuningdek, M.V. Klarin pedagogik texnologiyani ta'lim jarayonini boshqarishning samarali vositasi sifatida izohlaydi.

Pedagogik texnologiya tushunchasi va uning mohiyati

Pedagogik texnologiya tushunchasi XX asrning ikkinchi yarmida keng qo'llanila boshlandi. U dastlab texnik vositalar yordamida o'qitish bilan bog'liq bo'lgan bo'lsa, bugungi kunda u kengroq ma'noni anglatadi. Ya'ni pedagogik texnologiya:

ta'lim maqsadini aniqlash;

mazmunni belgilash;

metod va vositalarni tanlash;

natijani baholash;

jarayonni tahlil qilish kabi bosqichlarni o'z ichiga oladi.

Maktabgacha ta'limda pedagogik texnologiyalar bolaning yosh xususiyatlariga mos holda qo'llanilishi zarur. Bu jarayonda o'yin texnologiyasi, muammoli ta'lim, loyihaviy faoliyat, interfaol metodlar alohida ahamiyat kasb etadi.

Maktabgacha ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar

1. O'yin texnologiyasi

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin asosiy faoliyat turi hisoblanadi.

O'yin texnologiyasi orqali bolalarda:

muloqot ko'nikmalari,

mustaqil fikrlash,

ijodkorlik,

jamoada ishlash malakalari shakllanadi.

Didaktik o'yinlar, rolli o'yinlar, harakatli o'yinlar ta'lim samaradorligini oshiradi.

2. Interfaol metodlar

Interfaol metodlar bolani faol ishtirokchi sifatida jalb etadi. "Aqliy hujum", "Klaster", "Savol-javob", "Kichik guruhlarda ishlash" kabi metodlar bolalarning fikrlash doirasini kengaytiradi.

3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)

Hozirgi davrda multimedia vositalari, interaktiv doskalar, elektron didaktik materiallar ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. AKT yordamida bolalar rang-barang tasvirlar, animatsiyalar orqali bilimlarni tezroq o'zlashtiradi.

4. Muammoli ta'lim texnologiyasi

Muammoli vaziyat yaratish orqali bolalarda mustaqil fikrlash, izlanish va xulosa chiqarish ko'nikmalari rivojlanadi. Bu usul bolalarning mantiqiy tafakkurini o'stiradi.

5. Rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyasi

Rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasi L.S. Vygotskiy nomi bilan bog'liq bo'lib, u bolaning "yaqin rivojlanish zonasi" g'oyasini ilgari surgan. Ushbu yondashuv asosida bola imkoniyatlari maksimal darajada rivojlantiriladi.

Pedagogik texnologiyalarni qo'llashning afzalliklari

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik texnologiyalarni qo'llash quyidagi natijalarni beradi:.

Ta'lim jarayonining tizimliliigi ta'minlanadi.

Bolaning individual xususiyatlari hisobga olinadi.

Ta'lim sifati oshadi.

Pedagogning kasbiy mahorati rivojlanadi.

Bolalarda mustaqil fikrlash va ijodkorlik shakllanadi.

Shuningdek, pedagogik texnologiyalar ota-onalar bilan hamkorlikni mustahkamlashga ham xizmat qiladi.

Pedagogik texnologiyalarni joriy etishda muammolar

Amaliyotda pedagogik texnologiyalarni qo'llashda ayrim muammolar uchraydi:

pedagoglarning texnologik kompetensiyasi yetarli emasligi;

moddiy-texnik bazaning cheklanganligi;

metodik ta'minotning to'liq emasligi.

Mazkur muammolarni hal etish uchun pedagoglarning malakasini oshirish, zamonaviy vositalar bilan ta'minlash va ilg'or tajribalarni ommalashtirish zarur.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik texnologiyalarni qo'llash bugungi kunning muhim talabi hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida ta'lim jarayoni samaradorligi oshadi, bolalarning intellektual va ijodiy salohiyati rivojlanadi. Pedagogik texnologiyalarni ilmiy asosda tanlash va amaliyotga joriy etish maktabgacha ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Bespalko V.P. Pedagogik texnologiya asoslari. – Moskva, 1989.

Klarin M.V. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Moskva, 1998.

Vygotskiy L.S. Pedagogik psixologiya. – Moskva, 1991.

O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.

Maktabgacha ta'lim davlat o'quv dasturi. – Toshkent, 2022.